Grant Thornton

Ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

էջ

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն 1

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 3

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 4

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 5

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 6

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ.+ 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության մասնակիցներին.

Մեր կողմից իրականացվել է «Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերություն») կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ըստ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող

փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են ՝ «Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Արմեն Վանյան
Աուդիտոր

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
21 մայիսի, 2014թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	**640,709**	544,766
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	**(358,291)**	(290,785)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		**282,418**	253,981
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	**4,489**	3,970
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	**(2,401)**	(1,524)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		**2,088**	2,446
Արտարժույթային գործարքներից օգուտ		**611**	563
Այլ եկամուտներ	8	**19,189**	18,375
Վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/ հակադարձում	14	**(21,938)**	17,997
Անձնակազմի գծով ծախսեր	9	**(97,176)**	(70,959)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	16	**(21,581)**	(21,207)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	17	**(498)**	(542)
Այլ ծախսեր	10	**(62,640)**	(48,715)
Շահույթ մինչև հարկում		**100,473**	151,939
Շահութահարկի գծով ծախս	11	**(22,500)**	(30,769)
Տարվա շահույթ		**77,973**	121,170
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		**-**	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		**77,973**	121,170

7-ից 47 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	*12*	***117,511***	*32,551*
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	13	**426,381**	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	**5,592,185**	4,518,004
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	15	**3,680**	3,680
Հիմնական միջոցներ	16	**350,466**	369,438
Ոչ նյութական ակտիվներ	17	**405**	903
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		**704**	-
Այլ ակտիվներ	18	**27,677**	37,265
Ընդամենը՝ ակտիվներ		**6,519,009**	4,961,841
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	19	**2,929,220**	2,310,635
Փոխառություններ	20	**2,707,441**	1,748,456
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		**-**	2,148
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	11	**3,729**	5,346
Այլ պարտավորություններ	21	**15,923**	10,533
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		**5,656,313**	4,077,118
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	22	**730,000**	730,000
Կուտակված շահույթ		**132,696**	154,723
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		**862,696**	884,723
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		**6,519,009**	4,961,841

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 47 էջերում հաստատվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2014թ. մայիսի 21-ին և ստորագրվել են Ընկերության գլխավոր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

7-ից 47 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դավիթ Աքանեսյան
Գլխավոր տնօրեն

Գայանե Կորեկյան
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	730,000	126,732	856,732
Շահաբաժիններ մասնակիցներին	-	(93,179)	(93,179)
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	(93,179)	(93,179)
Տարվա շահույթ	-	121,170	121,170
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	121,170	121,170
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**730,000**	**154,723**	**884,723**
Շահաբաժիններ մասնակիցներին	**-**	**(100,000)**	**(100,000)**
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	**-**	**(100,000)**	**(100,000)**
Տարվա շահույթ	**-**	**77,973**	**77,973**
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	**-**	**77,973**	**77,973**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**730,000**	**132,696**	**862,696**

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	**633,003**	566,546
Վճարված տոկոսներ	**(349,097)**	(289,068)
Ստացված կոմիսիոն վճարներ	**4,489**	3,970
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	**(2,401)**	(1,524)
Արտարժութային գործառնություններից իրացված օգուտ	**611**	563
Ստացված այլ եկամուտներ	**19,032**	12,746
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	**(93,252)**	(73,203)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	**(61,262)**	(47,200)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	**151,123**	172,830
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում		
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**(433,986)**	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**(1,106,803)**	(358,167)
Այլ ակտիվներ	**38,760**	10,460
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Այլ պարտավորություններ	**63**	(85,094)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	**(1,350,843)**	(259,971)
Վճարված շահութահարկ	**(26,969)**	(37,749)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(1,377,812)**	(297,720)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Հիմնական միջոցների առք	**(2,609)**	(2,281)
Հիմնական միջոցների վաճառք	**157**	-
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(2,452)**	(2,281)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահաբաժինների վճարում	**(100,000)**	(93,179)
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր	**610,618**	438,493
Փոխառություններ	**956,468**	(92,296)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**1,467,086**	253,018
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	**86,822**	(46,983)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	**32,629**	78,102
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա արտարժույթի փոփոխության արդյունքը	**(1,940)**	1,432
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ.12)	**117,511**	32,551

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ (այսուհետ` Ընկերություն) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն` գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ` ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Ընկերությունը գրանցվել է 13 ապրիլի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ` ՀՀ ԿԲ) կողմից N7 արտոնագրային համարով և վերահսկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը հիփոթեքային վարկերի տրամադրումն է:

Ընկերության գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է` ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10, թիվ 122:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է` զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողությունները ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով :

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՍ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՍ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հոդվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՍ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և

իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներին ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

Ընկերությունը ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 25:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են ընկերությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Ընկերությունն ընդունել է այս փոփոխությունը, որը փոխել է այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդել դրանց չափման և ճանաչման վրա:

ՖՀՄՍ 7, (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների զուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք՝
ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,
բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ նմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:
ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 26:

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Փոխփոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ *ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտում կատարված փոփոխությունների*:*

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*, ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Քանի որ ՖՀՄՍ 9 նախագծի «արժեզրկման փուլը» դեռ չի ավարտվել, ՖՀՄՍԽ-ն գտնում է, որ 2015թ. հունվարի 1 պարտադիր ամսաթիվը բավարար ժամանակ չի տալիս ընկերություններին, որպեսզի կիրառեն նոր ստանդարտները: Հետևաբար ՖՀՄՍԽ-ն որոշել է, որ պետք է նոր ժամկետ որոշվի, երբ ամբողջ ՖՀՄՍ 9 նախագիծը ավելի մոտ կլինի ավարտին: 2013թ. նոյեմբերի 9-ին կատարված ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները, հանում են պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունները դեռ կարող են ընտրել ՖՀՄՍ 9-ի անմիջապես կիրառումը:

ՀՀՄՍ 36, Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 36-ի փոփոխությունը վերաբերվում է արժեզրկված ակտիվների փոխհատուցվող գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտմանը, եթե այդ գումարը հիմնված է իրական արժեքի վրա, հանած օտարման ծախսերը: Թույլատրելի է վաղ կիրառումը, եթե տվյալ կազմակերպությունն արդեն ընդունել է ՖՀՄՍ 13-ը:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար չափանիշների կիրառման անհամապատասխանություններին: Փոփոխությունները վերաբերում են անհամապատասխանության երկու բնագավառների.

- Վերաբերում է «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստին: ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Վերաբերում է համախառն մարման համակարգերին, ինչպիսիք են բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների կողմից կիրառվող քլիրինգային կազմակերպությունները: Գործնականում ՀՀՄՍ 32-ի պահանջի մեկնաբանության մեջ առկա էր բազմազանություն, հաշվանցման հասնելու համար պետք է լինի ակտիվի և պարտավորության «միաժամանակյա մարում»:

Փոփոխությունների մեջ ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է զուտ մարման սկզբունքները և ներառել է «համախառն մարման համակարգի» օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:
Այս փոփոխությունները կատարվել են ՖՀՄՍ 7-ում լրացուցիչ բացահայտումների հետ համատեղ, հաշվանցման և նմանատիպ համաձայնությունների իրավունքների արդյունքների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2010-2012թթ.

2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 8, Գործառնական սեգմենտներ

Գործառնական սեգմենտների ընդհանրացումը

- պահանջում է, որ գործառնական սեգմենտների ընդհանրացման ժամանակ կազմակերպությունները բացահայտեն իրենց հաշվետու սեգմենտների հայտնաբերման դատողությունները, ներառելով ընդհանրացված գործառնական սեգմենտների հակիրճ նկարագրությունը և տնտեսական ցուցանիշները, որ սահմանում են ընդհանրացման չափանիշները:

Հաշվետու սեգմենտների ակտիվների և կազմակերպության ակտիվների ընդհանրության համադրությունը

- պարզաբանում է, որ կազմակերպությունից պահանջվում է ներկայացնել հաշվետու սեգմենտների ակտիվների և կազմակերպության ակտիվների ընդհանրության համադրությունը, միայն եթե սեգմենտի ակտիվները պարբերաբար տրամադրվում են գործադիր մարմնին գործառնական որոշումների կայացման համար:

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

Կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

- փոփոխվում են եզրակացությունների համար հիմքերը՝ պարզաբանելու համար, որ ընկերությունը պարտադրված չէ հաստատված տոկոսադրույք չունեցող կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը զեղչել հաշիվ-ապրանքագրում նշված գումարից ցածր արժեքի, եթե զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

Թողարկվել են որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն կունենան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Այլ ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբեր 2013	31 դեկտեմբեր 2012
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	**405.64**	403.58
ՀՀ դրամ/1 եվրո	**559.54**	532.24

4.3 Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և

պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում վճարում է նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից և բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված բանկային և ավանդային հաշիվներ: Բանկերում տեղաբաշխված ավանդները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Ընկերության ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. վարկեր և դեբիտորական պարտքեր և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց

ձեռքբերման պահին՝ Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Ընկերությունը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվով Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ

կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Ընկերությունը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Ընկերությանը, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Ընկերության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում պարտքային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Ընկերության կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարները ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմանները էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն – Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.10 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.33
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33.33
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	1-5	20-100
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5	20-100

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները

ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.11 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.12 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից ավելի ցածր արժեքով՝ հանած իրացման ծախսերը:

4.13 Փոխառություններ

Փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.14 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.15 Սեփական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Նոր փայաբաժինների թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնեմասերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը

գերազանցում է բաժնեմասերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ
Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.16 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև.

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ
Ընկերությունը իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 23 ծանոթագրությունը:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	**2013**	2012
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**610,469**	543,844
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**22,553**	922
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	**7,687**	-
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	**640,709**	544,766
Փոխառություններ	**150,996**	127,839
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**207,295**	162,946
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	**358,291**	290,785

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	**2013**	2012
Կոմիսիոն եկամուտ վարկերից (Ծանոթ.20)	**2,855**	2,848
Այլ կոմիսիոն եկամուտ	**1,634**	1,122
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	**4,489**	3,970

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հաշիվների սպասարկում	**417**	411
Կոմիսիոն ծախսեր ACRA-ի գծով	**899**	339
Դրամարկղային գործառնություններ	**1,085**	774
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	**2,401**	1,524

8 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժութային վերագնահատումից զուտ օգուտ	**1,940**	5,628
Տույժերից և տուգանքներից եկամուտ	**16,718**	11,990
Հիմնական միջոցի վաճառքից եկամուտ	**157**	-
Այլ եկամուտ	**374**	757
Ընդամենը այլ եկամուտներ	**19,189**	18,375

9 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	**97,176**	65,152
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	**-**	5,807
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	**97,176**	70,959

*2013թ. հունվարի 1-ից ուժը կորցրած են ճանաչվել «Եկամտահարկի մասին» և «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքները և ուժի մեջ է մտել ՀՀ «Եկամտային հարկի մասին» օրենքը, որ միավորում է եկամտահարկը, աշխատողի սոցիալական ապահովության վճարը և գործատուի կողմից վճարվող սոցիալական ապահովության վճարը:

10 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Հիմնական միջոցների սպասարկման գծով ծախսեր	**9,158**	9,515
Գովազդի ծախսեր	**4,564**	616
Գործուղման ծախսեր	**1,612**	6,123
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	**3,070**	3,257
Վարձակալության գծով ծախսեր	**2,777**	4,340
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	**9,693**	6,987
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	**16,033**	6,133
Ներկայացուցչական ծախսեր	**2,745**	3,849
Գրասենյակային ծախսեր	**448**	618
Ապահովագրության գծով ծախսեր	**212**	359
Ֆինանսական հաշտարարի վճարներ	**3,523**	3,305
Այլ ծախսեր	**8,805**	3,613
Ընդամենը այլ ծախսեր	**62,640**	48,715

11 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	**2013**	2012
Ընթացիկ հարկ	**24,117**	24,573
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	**(1,617)**	6,196
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**22,500**	30,769

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	**2013**	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2012	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	**100,473**		151,939	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	**20,095**	**20**	30,388	20
Չնվազեցվող ծախսեր	**2,793**	**3**	1,507	1
Դրական փոխարժեքային տարբերություն	**(388)**	**-**	(1,126)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**22,500**	**23**	30,769	20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	**1,636**	**640**	**2,276**
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**1,636**	**640**	**2,276**
Պայմանական պարտավորություններ	**(121)**	**48**	**(73)**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**(3,312)**	**(1,521)**	**(4,833)**
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ,դրամական միջոցների համարժեքներ և այլ ակտիվներ	**(3,152)**	**2,053**	**(1,099)**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**(397)**	**397**	**-**
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(6,982)**	**977**	**(6,005)**
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(5,346)**	**1,617**	**(3,729)**

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	1,773	(137)	1,636
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	1,773	(137)	1,636
Պայմանական պարտավորություններ	(116)	(5)	(121)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(92)	(3,220)	(3,312)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և այլ ակտիվներ	(161)	(2,991)	(3,152)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(554)	157	(397)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(923)	(6,059)	(6,982)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	850	(6,196)	(5,346)

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	**2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	**1,435**	1,151
Բանկային հաշիվներ	**116,076**	31,400
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**117,511**	32,551

2013թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկային պարտավորությունների մարում գրավի սեփականության իրավունքի փոխանցման միջոցով 28,352 հազար դրամ գումարով (2012թ.՝ 1,752 հազար դրամ):

13 Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	**2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ բանկերում	**426,381**	-
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**426,381**	-

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ բանկերում ժամկետային ավանդներից 345,213 հազար դրամ գումարով (81%) հաշիվները կենտրոնացված են մեկ բանկում (2012թ.՝ ոչինչ): Ժամկետային ավանդները ներդրված են մինչև մեկ տարի ժամկետով, սակայն դրանք պարբերաբար երկարաձգվում են:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետային ավանդների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 3-7.5% (2012թ.՝ ոչինչ):

14 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	**5,656,235**	4,566,945
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	**(64,050)**	(48,941)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**5,592,185**	4,518,004

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 31,986 հազար դրամ (2012թ.՝ 24,695 հազար դրամ):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի համար 12.77%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար 13.07%, (2012թ.՝ ՀՀ դրամով տրամադրված վարկերի համար՝ 12.87%, ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար՝ 13.36%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 445,688 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 8%-ը (2012թ.՝ 313,877 հազար դրամ կամ 7%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 10,042 հազար դրամ (2012թ.՝ 3,296 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ դասերի ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային	**5,327,016**	4,405,787
Սպառողական	**272,753**	123,140
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	**-**	1,586
Բիզնես	**56,466**	36,432
	5,656,235	4,566,945
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	**(64,050)**	(48,941)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**5,592,185**	4,518,004

Վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

				2013	
Հազար ՀՀ դրամ	Հիփոթեքային	Սպառողական	Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	Բիզնես	Ընդամենը
2013թ. հունվարի 1 դրությամբ	**46,896**	**1,665**	**16**	**364**	**48,941**
Տարվա ծախս /(հակադարձում)	**19,300**	**2,453**	**(16)**	**201**	**21,938**
Դուրս գրում	**(5,934)**	**(1,917)**	**-**	**-**	**(7,851)**
Վերադարձ	**495**	**527**	**-**	**-**	**1,022**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**60,757**	**2,728**	**-**	**565**	**64,050**
Անհատական արժեզրկում	**8,123**	**-**	**-**	**-**	**8,123**
Խմբային արժեզրկում	**52,634**	**2,728**	**-**	**565**	**55,927**
	60,757	**2,728**	**-**	**565**	**64,050**
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	**63,524**	**-**	**-**	**-**	**63,524**

Հազար ՀՀ դրամ	Հիփոթեքային	Սպառողական	Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	Բիզնես	Ընդամենը
				2012	
2012թ. հունվարի 1 դրությամբ	52,897	1,812	31	341	55,081
Տարվա ծախս /(հակադարձում)	(17,840)	(165)	(15)	23	(17,997)
Դուրս գրում	-	(33)	-	-	(33)
Վերադարձ	11,839	51	-	-	11,890
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,896	1,665	16	364	48,941
Խմբային արժեզրկում	46,896	1,665	16	364	48,941

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մասնավոր ձեռնարկություններ	**56,466**	38,017
Ֆիզիկական անձինք	**5,599,769**	4,528,928
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	**(64,050)**	(48,941)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	**5,592,185**	4,518,004

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային	**5,327,016**	4,405,788
Սպառողական	**272,753**	123,140
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	**5,599,769**	4,528,928

Ինչպես նշված է 25 ծանոթագրությունում, 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է 27 ծանոթագրությունում: Վարկային պորտֆելին ներհատուկ պարտքային, արժութային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 24 ծանոթագրությունում:

15 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ չգնանշվող կորպորատիվ բաժնետոմսեր	**3,680**	3,680
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**3,680**	3,680

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ դրանց իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Ընկերությունը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով: Այս ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված չեն:

16 Հիմնական միջոցներ

	Շենքեր	Համակար-գիչներ	Փոխադրա-միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորումներ և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ					
2012թ. հունվարի1-ի դրությամբ	371,298	10,583	22,039	36,173	440,093
Ավելացում	-	1,305	436	540	2,281
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**371,298**	**11,888**	**22,475**	**36,713**	**442,374**
Ավելացում	**-**	**159**	**-**	**2,450**	**2,609**
Օտարում	**-**	**(655)**	**-**	**(912)**	**(1,567)**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**371,298**	**11,392**	**22,475**	**38,251**	**443,416**
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ					
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,311	6,799	21,533	12,086	51,729
Հատկացումներ	12,378	2,008	344	6,477	21,207
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**23,689**	**8,807**	**21,877**	**18,563**	**72,936**
Հատկացումներ	**12,378**	**2,083**	**598**	**6,522**	**21,581**
Օտարում	**-**	**(655)**	**-**	**(912)**	**(1,567)**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**36,067**	**10,235**	**22,475**	**24,173**	**92,950**
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ					
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**335,231**	**1,157**	**-**	**14,078**	**350,466**
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	347,609	3,081	598	18,150	369,438
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	359,987	3,784	506	24,087	388,364

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 11,817 հազար դրամ (2012թ.՝ 9,812 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորություն:

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների: 2012թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության շենքը գրավադրված էր որպես ապահովություն Ընկերության վարկային պարտավորությունների համար (ծանոթագրություն 19):

17 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ			
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,666	28	4,694
Ավելացում	-	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**4,666**	**28**	**4,694**
Օտարում	**-**	**(28)**	**(28)**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**4,666**	**-**	**4,666**
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ			
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,221	28	3,249
Մասհանումներ	542	-	542
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**3,763**	**28**	**3,791**
Մասհանումներ	**498**	**-**	**498**
Օտարում	**-**	**(28)**	**(28)**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**4,261**	**-**	**4,261**
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ			
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**405**	**-**	**405**
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	903	-	903
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,445	-	1,445

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ (2012թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի ոչ նյութական ակտիվների գծով պարտավորություն:

18 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	**2,166**	24,591
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	**1,806**	133
Կանխավճարներ հարկերի և պարտադիր վճարների գծով	**657**	600
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	**-**	118
Բռնագանձված գույք	**22,983**	11,790
Արագամաշ առարկաներ	**65**	33
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**27,677**	37,265

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ակտիվներում ներառված բռնագանձված գույք հոդվածը 22,983 հազար դրամ գումարով (2012թ.՝ 11,790 հազար դրամ) իրենից ներկայացնում է ընկերության կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված գույք:

19 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	**455,538**	603,978
Վարկեր ռեզիդենտ բանկերից	**-**	105,314
Վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	**2,473,682**	1,601,343
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**2,929,220**	2,310,635

2013 և 2012 թթ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր ստացված Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում» ծրագրի շրջանակներում: Դրանք ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Վարկեր ռեզիդենտ բանկերից հոդվածը հանդիսանում էր ՀՀ առևտրային բանկից ստացված վարկ, որի դիմաց գրավադրված է Ընկերության շենքը (տես ծանոթագրություն 16), և որը մարվել է 2013թ.-ին:

2013 և 2012 թթ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերը Ֆինանսական կազմակերպություններից ներառում են «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ից և «Բնակարան երիտասարդներին» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ից ստացված վարկերը Ընկերության Որակավորված և հիփոթեքային վարկերը վերաֆինանսավորելու նպատակով:

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների համար միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.51% (2012թ.՝ 8.31 %):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012թ.՝ նույնպես):

20 Փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ Կառավարություն	**6,091**	4,901
Փոխառություններ օտարերկրյա պետական գործակալություններից	**2,379,924**	1,545,700
Փոխառություններ այլ կազմակերպություններից	**152,908**	159,617
Փոխառություններ մասնակցից	**168,518**	38,238
Ընդամենը փոխառություններ	**2,707,441**	1,748,456

Օտարերկրյա պետական գործակալություններից ներգրաված փոխառությունները ներառում են Անդրծովյան Մասնավոր Ներդրումային Կորպորացիայից (ԱՄՆ) ստացված վարկը: Այս վարկը օգտագործվում է միայն ԱՄՆ դոլարով հիփոթեքային վարկեր տրամադրելու համար:

Այլ կազմակերպություններից ներգրաված փոխառությունները ներկայացնում են «Կացարան մարդկության համար» հիմնադրամից ստացված միջոցները նվազ եկամուտ ունեցող ընտանիքներին կացարաններով ապահովման համատեղ ծրագրի շրջանակներում: 2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ գումարում ներառված չէ

111,998 հազար դրամ գումարի չափով փոխառությունը (2012թ.` 117,131 հազար դրամ), քանի որ, ըստ պայմանագրի, Ընկերությունը չի կրում այդ պայմանագրով ստացված փոխառության միջոցների հաշվին տեղաբաշխված վարկերի անհավաքագրելիության հետ կապված ռիսկերը: Հետևաբար այդ փոխառությունների մնացորդները չեն ներկայացվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, այլ հաշվանցվել են տեղաբաշխված վարկերի գումարի հետ (ծանոթագրություն 26): Վարկերի սպասարկման հետ կապված Ընկերության կողմից ստացված եկամուտները ներառվել են կոմիսիոն եկամուտներ հոդվածում (ծանոթագրություն 7):

Ներգրաված բոլոր փոխառություններն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2013թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.71% (2012թ.` 6.95 %):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2012թ.` նույնպես):

21 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	**5,721**	5,352
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	**5,721**	5,352
Պարտավորություններ հարկերի գծով` բացառությամբ շահութահարկի	**149**	177
Գալիք ժամանակաշրջանի եկամուտ	**35**	65
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	**6,750**	2,826
Այլ պարտավորություններ	**3,268**	2,113
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**15,923**	10,533

22 Սեփական կապիտալ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում էր 730,000 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության կանոնադրական կապիտալը կազմված է թվով 20,000 բաժնեմասերից` յուրաքանչյուրը 36,500 դրամ անվանական արժեքով:

2013թ և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության մասնակիցներն են.

Հազար ՀՀ դրամ	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Նշան Աթինիզյան	**328,500**	**45**
Մարգրիտ Աթինիզյան	**328,500**	**45**
Դավիթ Աթանեսյան	**73,000**	**10**
	730,000	**100**

2013թ. Ընկերությունը չի ավելացրել իր կանոնադրական կապիտալը (2012թ.` նույնպես):

Ընկերության մասնակիցներն իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

2013թ. հունիս ամսին կայացած Ընկերության տարեկան Ընդհանուր ժողովի ընթացքում հաստատվել է 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար վճարվելիք շահաբաժինների գումարը 100,000 հազար դրամի չափով (2012թ.՝ 93,179 հազար դրամ):

23 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:
Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	**2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված վարկային գծեր	**36,427**	60,447
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	**36,427**	60,447

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Ընկերությունը որպես վարձակալող

Ընկերությունն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր տարածք վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	**2,663**	1,764
1-5 տարի	**10,652**	6,976
5 տարուց ավել	**222**	-
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	**13,537**	8,740

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Քանի դեռ Ընկերությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա: Այնուամենայնիվ, 2013-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությանը սեփականության իրավունքով պատկանող շենքը և փոխադրամիջոցը ապահովագրված են:

24 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա մասնակիցները, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է համարվում Ընկերության հիմնադիր և տնօրենների խորհրդի նախագահ Նշան Աթինիզյանը:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Մասնակիցներ և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Մասնակիցներ և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Վարկի մնացորդը հունվարի 1 դրությամբ, համախառն	**31,408**	**76,594**	38,159	75,459
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	**51,825**	**60,359**	1,290	75,292
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	**(18,285)**	**(51,806)**	(8,041)	(74,157)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	**64,948**	**85,147**	31,408	76,594
Արժեզրկումից պահուստ	**(649)**	**(851)**	(471)	(827)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	**64,299**	**84,296**	30,937	75,767
Փոխառություններ				
Փոխառություններ 1 հունվարի դրությամբ	**-**	**45,719**	-	71,617
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	**92,059**	**78,801**	45,646	74,094
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	**(1,195)**	**(46,865)**	(45,646)	(99,992)
Փոխառություններ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	**90,864**	**77,655**	-	45,719
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	**1,600**	**1,950**	1,290	6,521
Տոկոսային ծախսեր փոխառությունների գծով	**550**	**5,939**	452	6,034
Վարկային կորուստների ծախս/(հակադարձում)	**178**	**24**	89	(63)
Խորհրդատվական ծախսեր	**2,481**	**-**	-	333
Վարձակալության գծով ծախսեր	**2,777**	**-**	4,340	-
Գործուղման ծախսեր	**-**	**1,612**	-	6,123

Ընկերության հետ կապված անձանց տրամադրված վարկեր ենթակա վճարման ամսական կտրվածքով՝ 15 տարվա ընթացքում և դրանց միջին տոկոսադրույքը կազմում է 8.9 % (2012թ.՝ 8.7%)։ Վարկերը տրամադրվել են անշարժ գույքի և առանց գույքի ապահովվածությամբ։ Այդ գրավների իրական արժեքը կազմում է 719,541 հազար (2012թ.՝ 697,441 հազար դրամ)։

Վարձակալության գծով ծախսերն իրենցից ներկայացնում են Ընկերության մասնակիցների հետ կապակցված անձից գործունեություն իրականացնելու համար վարձակալված տարածքների համար կատարված վճարները։

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	**58,780**	40,454
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	-	2,527
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	**58,780**	42,981

25 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

25.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	**117,511**	-	**117,511**	**117,511**
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	**426,381**	-	**426,381**	**426,381**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	**5,592,185**	-	**5,592,185**	**5,592,185**
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	**2,929,220**	-	**2,929,220**	**2,929,220**
Փոխառություններ	-	**2,707,441**	-	**2,707,441**	**2,707,441**
Այլ պարտավորություններ	-	**5,721**	-	**5,721**	**5,721**

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներն արատացոլում են նախկինում ստացված գործիքների տոկոսադրույքները:

Փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներն արտացոլում են նախկինում ստացված գործիքների տոկոսադրույքները:

Չգնանշվող սեփական կապիտալի ներդրումներ

Ընկերության ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ չցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրման վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 15-ը:

26 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետության մեջ թե ոչ:

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Հաշվանցված գումարներ		
	Համախառն ակտիվներ	Համախառն պարտավորություններ, հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**111,998**	**111,998**	-
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Համախառն պարտավորություններ	Համախառն ակտիվներ, հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ
Փոխառություններ (ծանոթ. 20)	**111,998**	**111,998**	-

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Հաշվանցված գումարներ		
	Համախառն ակտիվներ	Համախառն պարտավորություններ, հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Հաճախորդներին տրված վարկեր	117,131	117,131	-
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Համախառն պարտավորություններ	Համախառն ակտիվներ, հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ
Փոխառություններ (ծանոթ. 20)	117,131	117,131	-

27 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 28-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպա-հանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	*Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրա-գումար*	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	*12 ամսից ավելի, ենթա-հանրա-գումար*	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**117,511**	**-**	**-**	***117,511***	**-**	**-**	***-***	**117,511**
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**-**	**81,128**	**345,253**	***426,381***	**-**	**-**	***-***	**426,381**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**65,941**	**81,116**	**362,288**	***509,345***	**2,834,596**	**2,248,244**	***5,082,840***	**5,592,185**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**-**	**-**	**-**	***-***	**-**	**3,680**	***3,680***	**3,680**
	183,452	**162,244**	**707,541**	***1,053,237***	**2,834,596**	**2,251,924**	***5,086,520***	**6,139,757**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**35,510**	**58,532**	**233,630**	***327,672***	**1,907,770**	**693,778**	***2,601,548***	**2,929,220**
Փոխառություններ	**13,406**	**60,885**	**171,082**	***245,373***	**1,314,885**	**1,147,183**	***2,462,068***	**2,707,441**
Այլ պարտավորություններ	**2,971**	**-**	**2,750**	***5,721***	**-**	**-**	***-***	**5,721**
	51,887	**119,417**	**407,462**	***578,766***	**3,222,655**	**1,840,961**	***5,063,616***	**5,642,382**
Զուտ Դիրք	**131,565**	**42,827**	**300,079**	***474,471***	**(388,059)**	**410,963**	***22,904***	**497,375**
Կուտակված ճեղքվածք	**131,565**	**174,392**	**474,471**		**86,412**	**497,375**		

Հազար ՀՀ դրամ

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպա-հանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	*Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրա-գումար*	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	*12 ամսից ավելի, ենթա-հանրա-գումար*	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	32,551	-	-	*32,551*	-	-	*-*	32,551
Հաճախորդներին տրված վարկեր	36,995	68,825	285,754	*391,574*	1,809,198	2,317,232	*4,126,430*	4,518,004
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	-	*-*	-	3,680	*3,680*	3,680
	69,546	68,825	285,754	*424,125*	1,809,198	2,320,912	*4,130,110*	4,554,235
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,530	58,239	207,802	*286,571*	1,219,725	804,339	*2,024,064*	2,310,635
Փոխառություններ	10,521	49,940	116,837	*177,298*	717,058	854,100	*1,571,158*	1,748,456
Այլ պարտավորություններ	5,352	-	-	*5,352*	-	-	*-*	5,352
	36,403	108,179	324,639	*469,221*	1,936,783	1,658,439	*3,595,222*	4,064,443
Զուտ Դիրք	33,143	(39,354)	(38,885)	*(45,096)*	(127,585)	662,473	*534,888*	489,792
Կուտակված ճեղքվածք	33,143	(6,211)	(45,096)		(172,681)	489,792		

28 Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Ընկերությունն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Ընկերության շահութաբերության կայունության ապահովման գործում: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի: Ընկերությունն նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրենների խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Տնօրենների խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Գործադիր մարմին

Գործադիր մարմինը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար: Գործադիր մարմինը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման կարևոր խնդիրների համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունած համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարիչ

Ռիսկերի կառավարիչը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Ընկերության ռիսկի սահմանաչափերի համար:

Ընկերության Ֆինանսական ստորաբաժանում

Ընկերության ֆինանսական ստորաբաժանումը պատասխանատու է Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Ֆինանսական ստորաբաժանումը պատասխանատվություն է կրում նաև Ընկերության իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

28.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Ընկերությանը կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Ընկերության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Ընկերությունն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Ընկերության ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ընկերության պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Խորհրդին:

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

28.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**117,511**	**-**	**-**	**117,511**
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**426,381**	**-**	**-**	**426,381**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**5,539,194**	**26,179**	**26,812**	**5,592,185**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**3,680**	**-**	**-**	**3,680**
	6,086,766	**26,179**	**26,812**	**6,139,757**
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ այլ կազմակերպությունների նկատմամբ	**2,929,220**	**-**	**-**	**2,929,220**
Փոխառություններ	**236,653**	**-**	**2,470,788**	**2,707,441**
Այլ պարտավորություններ	**5,721**	**-**	**-**	**5,721**
	3,171,594	**-**	**2,470,788**	**5,642,382**
Զուտ դիրք	**2,915,172**	**26,179**	**(2,443,976)**	**497,375**

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	32,551	-	-	32,551
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,462,681	23,914	31,409	4,518,004
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	3,680	-	-	3,680
	4,498,912	23,914	31,409	4,554,235

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,310,635	-	-	2,310,635
Փոխառություններ	202,756	-	1,545,700	1,748,456
Այլ պարտավորություններ	4,344	-	1,008	5,352
	2,517,735	-	1,546,708	4,064,443
Զուտ դիրք	1,981,177	23,914	(1,515,299)	489,792

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Գործունեության ոլորտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ գործունեության ոլորտների.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակեր-պություններ	Հիփոթեք	Սպառողական ոլորտ	Ծառայություն-ների ոլորտ	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**117,511**	**-**	**-**	**-**	**-**	**117,511**
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**426,381**	**-**	**-**	**-**	**-**	**426,381**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**-**	**5,266,694**	**269,664**	**55,827**	**-**	**5,592,185**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**3,680**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3,680**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**547,572**	**5,266,694**	**269,664**	**55,827**	**-**	**6,139,757**
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,231	4,358,891	121,475	36,068	1,570	4,554,235

28.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Ընկերությունը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Ընկերությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Ընկերությունը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Ընկերությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցները,

Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Ընկերությունը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	**5,251,630**	4,302,794
Շարժական գույք	**26,229**	2,193
Առանց ապահովության	**368,260**	248,978
Այլ	**10,116**	12,980
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	**5,656,235**	4,566,945

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

28.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Ընկերությունը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Չարժեզրկված վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր		
Հիփոթեքային	**-**	0.12%
Սպառողական	**0.05%**	0.12%

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
Հիփոթեքային	**25,033**	**-**	**280**	**4,410**	**29,723**
Սպառողական	**1,093**	**-**	**661**	**-**	**1,754**
Ընդամենը	**26,126**	**-**	**941**	**4,410**	**31,477**

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Հիփոթեքային	771	11,744	-	2,952	15,467
Սպառողական	390	-	-	362	752
Ընդամենը	1,161	11,744	-	3,314	16,219

28.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Ընկերությունը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել առևտրային պորտֆել (2012թ.՝ նույնպես): Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

28.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխությունները ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորություններ (2012թ.՝ ոչինչ), իսկ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները կապիտալի գործիքներ են:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական աղյուսքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն

ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
Արտարժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	**+5%**	**4,678**	+5%	11,973
ԱՄՆ դոլար	**-5%**	**(4,678)**	-5%	(11,973)

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**64,582**	**52,469**	**460**	**117,511**
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**-**	**426,381**	**-**	**426,381**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**3,279,292**	**2,312,893**	**-**	**5,592,185**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**3,680**	**-**	**-**	**3,680**
	3,347,554	**2,791,743**	**460**	**6,139,757**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**2,929,220**	**-**	**-**	**2,929,220**
Փոխառություններ	**11,363**	**2,696,078**	**-**	**2,707,441**
Այլ պարտավորություններ	**3,615**	**2,106**	**-**	**5,721**
	2,944,198	**2,698,184**	**-**	**5,642,382**
Զուտ դիրք 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**403,356**	**93,559**	**460**	**497,375**
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին	**-**	**36,427**	**-**	**36,427**
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	2,475,362	2,078,653	220	4,554,235
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	2,219,810	1,844,633	-	4,064,443
Զուտ դիրք 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	255,552	234,020	220	489,792
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին	-	60,447	-	60,447

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները:

28.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ընկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը` հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 27-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**40,953**	**95,510**	**402,979**	**2,519,409**	**796,038**	**3,854,889**
Փոխառություններ	**13,579**	**94,003**	**301,792**	**1,937,388**	**1,395,212**	**3,741,974**
Այլ պարտավորություններ	**2,971**	**-**	**2,750**	**-**	**-**	**5,721**
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ` ըստ պայմանագրային տվյալների	**57,503**	**189,513**	**707,521**	**4,456,797**	**2,191,250**	**7,602,584**

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	25,363	86,661	335,696	1,659,130	954,719	3,061,569
Փոխառություններ	10,521	70,859	192,094	1,047,469	1,087,126	2,408,069
Այլ պարտավորություններ	5,352	-	-	-	-	5,352
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	41,236	157,520	527,790	2,706,599	2,041,845	5,474,990

28.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Տնօրենների Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- ռիսկերի մեղմացում:

29 Կապիտալի համարժեքություն

ՀՀ կենտրոնական բանկը կանխիկ արտարժույթի առքուվաճառք իրականացնող վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը 2013թ. հուլիսի 1-ից սկսած սահմանել է 600,000 հազար դրամ, իսկ 2015թ հունվարի 1-ից՝ 1,000,000 հազար դրամ:

Ընկերությունը պահպանում է կառավարվող կապիտալի կառուցվածք գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և մասնակիցների շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 10%: Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված համապատասխան նվազեցումները: Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային ռիսկերի գնահատման: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

	Աուդիտ չարված	
Հազար ՀՀ դրամ	**2013**	2012
Հիմնական կապիտալ	**705,284**	679,916
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	**705,284**	679,916
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	**5,377,298**	4,134,003
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	**13.1%**	16.4%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

Grant Thornton

www.grantthornton.am